

Lieta C-672/23

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2023. gada 13. novembris

Iesniedzējtiesa:

Gerechtshof Amsterdam (Nīderlande)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 19. septembris

Prasītāji un apelācijas sūdzības iesniedzēji:

Electricity & Water Authority of the Government of Bahrain

GCC Interconnection Authority

Kuwait Ministry of Electricity and Water

Oman Electricity Transmission Company SAOC

Atbildētāji un atbildētāji apelācijas tiesvedībā:

Prysmian Netherlands BV

Draka Holding BV

Prysmian Cavi e Sistemi Srl

Pirelli & C. SpA

Prysmian SpA

The Goldman Sachs Group Inc.

ANN BV

ABB Holdings BV

ABB AB

ABB Ltd

Nexans Nederland BV

Nexans Cabling Solutions BV

Nexans Participations SA

Nexans SA

Nexans France SAS

Pamatlietas priekšmets

Apelācijas sūdzība par *Rechtbank Amsterdam* (Amsterdamas tiesa, Nīderlande, turpmāk tekstā arī – “*Rechtbank*») spriedumu, ar ko tā ir noraidījusi savu jurisdikciju attiecībā uz prasībām, kas lietā par aizliegtas vienošanās dēļ radītiem zaudējumiem ir celtas pret lietas dalībniekiem, kas nav Nīderlandes rezidenti.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (turpmāk tekstā – “*Briseles I a regula*») 8. panta 1. punkta interpretācija

Prejudiciālie jautājumi

Pirmā jautājuma a) daļa

Vai *Briseles I a regula* 8. panta 1. punkta izpratnē pastāv cieša saistība starp:

i) pirmkārt, prasību, kas celta pret galveno atbildētāju, kurš nav Komisijas lēmuma par aizliegtu vienošanos adresāts, bet kā vienība, par ko tiek apgalvots, ka tā ietilpst uzņēmumā Savienības konkurences tiesību izpratnē (turpmāk tekstā – “*uzņēmums*»), lejupejošā līnijā tiek saukts pie atbildības par konstatētu Savienības tiesībās noteiktā aizlieguma noslēgt aizliegtas vienošanās pārkāpumu, un

ii) otrkārt, prasību, kas celta pret:

(A) līdzatbildētāju, kurš ir attiecīgā lēmuma adresāts, un/vai

(B) līdzatbildētāju, kas nav attiecīgā lēmuma adresāts un par ko tiek apgalvots, ka tas kā juridiska vienība ietilpst uzņēmumā, kurš ar attiecīgo lēmumu tiek saukts pie publiski tiesiskās atbildības par Savienības tiesībās noteiktā aizlieguma slēgt aizliegtas vienošanās pārkāpumu?

Vai šajā ziņā kaut ko maina tas,

(a) vai galvenajam atbildētājam, kas lejupejošā līnijā tiek saukts pie atbildības, aizliegtās vienošanās periodā ir tikai piederējušas un tas ir tikai pārvaldījis kapitāldaļas;

(b) – ja atbilde uz ceturto jautājuma a) daļu ir apstiprinoša – vai galvenais atbildētājs, kas lejupejošā līnijā tiek saukts pie atbildības, ir piedalījies produktu, uz kuriem attiecas aizliegta vienošanās, ražošanā, izplatīšanā, pārdošanā un/vai piegādē un/vai pakalpojumu, uz kuriem attiecas aizliegta vienošanās, sniegšanā;

(c) vai līdzatbildētājs, kas ir lēmuma adresāts, attiecīgajā lēmumā ir kvalificēts kā:

(i) faktiskais aizliegtas vienošanās dalībnieks tādā izpratnē, ka tas ir faktiski piedalījies konstatētajā(os) nolīgumā(os), kas veido konkurences noteikumu pārkāpumu, un/vai saskaņotās darbības, vai

(ii) juridiska vienība, kura ietilpst uzņēmumā, kas ir saukts pie publiski tiesiskās atbildības par Savienības tiesībās noteiktā aizlieguma noslēgt aizliegtas vienošanās pārkāpumu;

(d) vai līdzatbildētājs, kas nav lēmuma adresāts, faktiski ir ražojis, izplatījis, pārdevis un/vai piegādājis produktus, uz kuriem attiecas aizliegta vienošanās, un/vai faktiski ir sniedzis pakalpojumus, uz kuriem attiecas aizliegta vienošanās;

(e) vai galvenais atbildētājs un līdzatbildētājs ietilpst vai neietilpst vienā un tajā pašā uzņēmumā;

(f) vai prasītāji tieši vai netieši ir pirkuši produktus no galvenā atbildētāja un/vai līdzatbildētāja un/vai tieši vai netieši ir no tiem saņēmuši pakalpojumus?

Pirmā jautājuma b) daļa

Vai, lai atbildētu uz pirmā jautājuma a) daļu, ir būtiski, vai ir vai nav paredzams, ka attiecīgo līdzatbildētāju iesūdz tiesā, kuras jurisdikcija attiecas uz galveno atbildētāju? Gadījumā, ja tas ir būtiski, vai šī paredzamība ir atsevišķs kritērijs, piemērojot Briseles I a regulas 8. panta 1. punktu? Vai, ņemot vērā 2021. gada 6. oktobra spriedumu *Sumal* (C-882/19, EU:C:2021:800), tā principā pastāv? Cik lielā mērā pirmā jautājuma a) daļā minētie apstākļi (a)–(f) punkts) izskatāmajā lietā ļauj paredzēt, ka līdzatbildētājs tiks iesūdzēts tiesā, kuras jurisdikcija attiecas uz galveno atbildētāju?

Otrais jautājums

Vai, nosakot jurisdikciju, ir jāņem vērā arī prasības pret galveno atbildētāju iespējamā apmierināšana? Gadījumā, ja tas tā ir, vai, veicot šādu izvērtējumu, ir pietiekami, ka *a priori* nevar tikt izslēgts, ka prasība tiks apmierināta?

Trešā jautājuma a) daļa

Vai Savienības tiesību aktos noteiktās tiesības uz zaudējumu atlīdzību, kas ir ikvienai personai, pamatojoties uz konstatētu Savienības tiesībās noteiktā aizlieguma noslēgt aizliegtas vienošanās pārkāpumu, aptver arī tiesības prasīt atlīdzināt zaudējumus, kuri radušies ārpus Eiropas Ekonomikas zonas?

Trešā jautājuma b) daļa

Vai konkurences tiesībās atzīto prezumpciju par mātesuzņēmumu (kam piemērots naudas sods) izšķirošu ietekmi uz meitasuzņēmumu saimniecisko darbību (“Akzo prezumpcija») ir jāpiemēro un to var piemērot (civiltiesiskās) lietās par aizliegtas vienošanās dēļ radītiem zaudējumiem?

Trešā jautājuma c) daļa

Vai holdinga starpnieksabiedrība, kas tikai pārvalda un kam pieder kapitāldaļas, atbilst otrajam *Sumal* kritērijam (saimnieciskās darbības veikšana, kas konkrēti saistīta ar tā pārkāpuma priekšmetu, par kuru saukts pie atbildības mātesuzņēmums)?

Ceturtā jautājuma a) daļa

Vai, piemērojot Briseles I a regulas 8. panta 1. punktu, dažādi atbildētāji, kas ir vienas un tās pašas dalībvalsts rezidenti, (kopā) var veidot galveno atbildētāju?

Ceturtā jautājuma b) daļa

Vai Briseles I a regulas 8. panta 1. punkts, padarot nepiemērojamas valsts tiesību normas, tieši un nepastarpināti nosaka tiesu, kam ir teritoriālā jurisdikcija?

Ceturtā jautājuma c) daļa

Gadījumā, ja atbilde uz ceturtā jautājuma a) daļu ir noliedzīga – tādā nozīmē, ka tikai viens atbildētājs var būt galvenais atbildētājs – un atbilde uz ceturtā jautājuma b) daļu ir apstiprinoša – tādā nozīmē, ka Briseles I a regulas 8. panta 1. punkts, padarot nepiemērojamas valsts tiesību normas, tieši un nepastarpināti nosaka tiesu, kam ir teritoriālā jurisdikcija:

Vai, piemērojot Briseles I a regulas 8. panta 1. punktu, pastāv iespēja iekšējā kārtībā nodot lietu atbildētāja domicila tiesai tajā pašā dalībvalstī?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Līgums par Eiropas Savienības darbību (turpmāk tekstā – “LESD»), 101. pants

Līgums par Eiropas Ekonomikas zonu (turpmāk tekstā – “EEZ līgums»), 53. pants

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr.1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās, 4. panta 1. punkts, 6. panta 1. punkts, 7. panta 1.–3. punkts, 8. panta 1. punkts, 11. panta 1. punkta b) apakšpunkts

Atbilstošās valsts tiesību normas

Wetboek van burgerlijke rechtsvordering (Civilprocesa kodekss, turpmāk tekstā – “Rv»), 107. pants, 110. panta 1. un 3. punkts, 209. pants, 612. pants

Īss faktisko apstākļu un pamatlietas izklāsts

- 1 Šī lieta attiecas uz konstatāciju, ka atbildētāji ir solidāri atbildīgi par zaudējumiem, ko radīja vienots un turpināts pārkāpums pret Savienības tiesībās noteikto aizliegumu noslēgt aizliegtas vienošanās (LESD 101. pants un EEZ līguma 53. pants), kas tika konstatēts Komisijas 2014. gada 2. aprīļa lēmumā C(2014) 2139 final, AT.39610 – spēka kabeļi (turpmāk tekstā – “lēmums»). Lēmuma priekšmets ir noziedzīgs kartelis saistībā ar apakšzemes un zemūdens spēka kabeļiem, kā arī ar tiem saistītiem produktiem, darbiem un pakalpojumiem. Konstatētais pārkāpums attiecas uz laika periodu no 1999. gada 18. februāra līdz 2009. gada 29. janvārim. Kartelis, tostarp, vienojās par cenu noteikšanu un sadalīja projektus, veicot ģeogrāfisku tirgus sadali, gan ES un attiecīgi EEZ iekšienē, gan ārpus ES un attiecīgi EEZ.
- 2 Prasītāji šajā lietā kopā tiek saukti par *EWGB* u.c. un atsevišķi – par *EWGB*, *GCC*, *KMEW* un *OETC*. Atbildētāji kopā tiek saukti par *Draka* u.c. Sabiedrība *ABB AB* ir tāda paša nosaukuma sabiedrības tiesību pārņēmēja, kas tagad saucas *ABB Power Grinds Sweden AB*; sākotnējais atbildētājs tiek saukts par *ABB AB* (agrāk). *Prysmian Netherlands* ir reģistrēta Delftā, Nīderlande, *Draka Holding* (turpmāk tekstā – “*Draka*») – Amsterdamā, Nīderlande, *ABB* un *ABB Holdings* – Roterdamā, Nīderlande, un *Nexans Nederland* un *Nexans Cabling Solutions* – Šīdamā, Nīderlande. Pārējo atbildētāju reģistrācijas vieta atrodas ārpus Nīderlandes.
- 3 *EWGB*, *KMEW* un *OETS* ir valsts sabiedrisko pakalpojumu uzņēmumi, kas atbild par augstsprieguma elektrotīklu attīstību, ekspluatāciju un apkopi Bahreinā un attiecīgi Kuveitā un Omānā. *GCC* ir starp Persijas līča sadarbības padomes dalībvalstu (Apvienotie Arābu Emirāti, Bahreina, Saūda Arābija, Omāna, Katara un Kuveita) elektrotīkliem pastāvošā savienojuma īpašniece un operatore.
- 4 *EWGB* u.c. lūdz konstatēt, ka *Draka* u.c. neatļautas darbības dēļ saistībā ar dalību aizliegtā vienošanās ir solidāri atbildīgi. Turklāt *EWGB* u.c. lūdz solidāri piespriest *Draka* u.c. maksāt zaudējumu atlīdzību, kuras apmērs jānosaka atsevišķā turpmākā tiesvedībā. Tas attiecas uz zaudējumiem, kas radušies ārpus Eiropas Ekonomikas zonas. *EWGB* u.c. izvirza argumentus, ka *Draka* u.c. par to esot atbildīgas kā juridiskas vienības, kuras ietilpstot uzņēmumos Savienības

konkurences tiesību izpratnē, kas esot izdarījuši attiecīgajā lēmumā konstatēto pārkāpumu pret Savienības tiesībās noteikto aizliegumu noslēgt aizliegtas vienošanās. Šajā sakarā *EWGB* u.c. esot vērsušies ar prasību tiesā pret *Draka* un *Prysmian Netherlands* kā visu *Prysmian Cable Holding B.V.* un *Prysmian Cables and Systems B.V.* tiesību pārņēmējiem.

- 5 Lēmumā tika konstatēts, ka *Prysmian Cavi e Sistemi*, *ABB AB* (agrāk) un *Nexans France* piedalījās aizliegtā vienošanās. *Prysmian SpA*, *Pirelli*, *Goldman Sachs*, *ABB Ltd.* un *Nexans SA* lēmumā tika saukti pie atbildības kā iepriekš minēto sabiedrību, kas piedalījās aizliegtā vienošanās, (netieši) mātesuzņēmumi augšupejošā līnijā. *Nexans Participations* nav lēmuma adresāte, līdzīgi kā lēmuma adresātes nav Nīderlandē reģistrētās sabiedrības *Prysmian Netherlands*, *Draka*, *ABB B.V.*, *ABB Holdings*, *Nexans Nederland* un *Nexans Cabling Solutions*. Šie apsūdzētie, kas ir Nīderlandes rezidenti, visi tieši vai netieši ir *Prysmian Cavi e Sistemi*, *ABB Ltd* vai *Nexans S.A.* 100 % meitasuzņēmumi.
- 6 *Prysmian Cavi e Sistemi* ir *Prysmian SpA* 100 % meitasuzņēmums. *Pirelli* līdz 2005. gada 29. jūlijam bija *Prysmian* uzņēmumu grupas galvenā akcionāre; sākot no šī datuma galvenā akcionāre ir *Prysmian SpA*. Laikā no 2005. gada 29. jūlija līdz 2009. gada 28. janvārim *Goldman Sachs* bija netiešs *Prysmian SpA* mātesuzņēmums. Vienā aizliegtas vienošanās perioda laikā – no 1999. gada 27. oktobra līdz 2006. gada 26. aprīlim – *Prysmian Cable Holding* bija holdinga (starpnieksabiedrība) starp tās 100 % mātesuzņēmumu *Prysmian Cavi e Sistemi* un tās 100 % meitasuzņēmumu *Prysmian Cables and Systems*. Aizliegtas vienošanās periodā *Prysmian Cables and Systems* darbojās kabeļu ražošanas, eksporta un izplatīšanas jomā.
- 7 *EWGB* u.c. uzskata, ka *Draka* (kā *Prysmian Cable Holding* tiesību pārņēmēja) kā “saistošais elements» starp tās mātesuzņēmumu *Prysmian Cavi e Sistemi* un tās meitasuzņēmumu *Prysmian Cables and Systems* (tagad – *Prysmian Netherlands*) esot atbildīga lejupejošā līnijā. *Prysmian Cables and Systems* arī esot atbildīgs lejupejošā līnijā, jo tas esot pārdevis produktus, uz kuriem attiecas aizliegta vienošanās.
- 8 *ABB AB* (agrāk) bija *ABB Ltd* meitasuzņēmums. *ABB AB* ir pārņēmusi *ABB AB* (agrāk) varbūtēju atbildību par lietā pēc būtības izvirzīto prasījumu. *ABB B.V.* ir *ABB Holdings* 100 % meitasuzņēmums. *ABB B.V.* darbojas pārdošanas un *ABB* projektu Beniluksa valstīs atbalsta darbību jomā. *ABB Holdings* bija holdingsabiedrība, kam piederēja *ABB B.V.* kapitāldaļas, kuras *ABB Holdings* pārvaldīja.
- 9 *Nexans France* ir *Nexans SA* – *Nexans* uzņēmumu grupas (galvenā) akcionāra – (netiešs) meitasuzņēmums. *Nexans Nederland* ir *Nexans Participations* 100 % meitasuzņēmums. Tas darbojās un darbojas vairumtirdzniecības jomā, tostarp, ar kabeļiem un stieplēm. *Nexans Cabling Solutions* ir *Nexans Nederland* 100 % meitasuzņēmums. Tas piedāvā, tostarp, tīklu kabeļu sistēmas un kabeļu montāžas risinājumus.

- 10 Pārsūdzētajā spriedumā *Rechtbank Amsterdam* noraidīja savu jurisdikciju attiecībā uz prasībām, kas celtas pret atbildētājiem, kas nav Nīderlandes rezidenti. Tā atzīst savu jurisdikciju tikai attiecībā uz prasībām, kas celtas pret atbildētājiem, kas ir Nīderlandes rezidenti. Tā, tostarp, argumentēja, ka nevarot tikt izdarīts pieņēmums, ka prasības, kas celtas pret atbildētājiem, kas ir Nīderlandes rezidenti, un tās, kas celtas pret atbildētājiem, kas nav Nīderlandes rezidenti, ir tik cieši saistītas, ka ir lietderīgi, lai tās izlemtu viena un tā pati tiesa nolūkā izvairīties no riska, ka tiek pieņemti nesavienojami spriedumi. *EWGB* u.c. iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu.
- 11 Saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem jurisdikcijas neesamība ir absolūts šķērslis tiesas procesam un tādēļ, arī apelācijas tiesvedībā, tiesa pēc savas iniciatīvas to pārbauda. Turklāt atbildētāji, kas nav Nīderlandes rezidenti, izvirzot pakārtotu prasījumu, ir iebilduši pret *Rechtbank Amsterdam* starptautisko jurisdikciju. Lietas dalībnieku argumenti līdz šim attiecas tikai uz *Rechtbank Amsterdam* jurisdikciju attiecībā uz prasībām, kas celtas pret atbildētājiem, kas nav Nīderlandes rezidenti.
- 12 Teritoriālā jurisdikcija, proti, jautājums, kurai tiesai (tajā pašā jurisdikcijas līmenī) Nīderlandē ir jurisdikcija izskatīt prasību, nepieder pie absolūtiem šķēršļiem tiesas procesam. Teritoriālo jurisdikciju nosaka, pamatojoties uz atbildētāja reģistrācijas vietu. No atbildētājiem, kas ir Nīderlandes rezidenti, tikai *Draka* ir reģistrēta Amsterdamas tiesas darbības teritorijā. *Rechtbank Amsterdam*, pamatojoties uz *Rv* 107. pantu, ir atzinusi savu teritoriālo jurisdikciju. Attiecīgā tiesību norma paredz, ka tiesai, ja tās jurisdikcijā ir izskatīt prasību pret vienu no atbildētājiem, pret kuriem ir celta kopīga prasība, ir jurisdikcija izskatīt prasību arī pret pārējiem atbildētājiem, ja prasības pret dažādiem atbildētājiem ir tik cieši saistītas, ka efektivitātes apsvērumi pamato to izskatīšanu kopā. Turklāt attiecīgie atbildētāji, kas ir Nīderlandes rezidenti, nav izvirzījuši iebildumus par *Rechtbank* teritoriālo jurisdikciju. Spriedums par teritoriālo jurisdikciju nav apstrīdams (*Rv* 110. panta 3. punkts). Tādēļ *Gerechthof* (apelācijas tiesa, Nīderlande, turpmāk tekstā – “*Gerechthof*») saskaņā ar Nīderlandes procesuālajām tiesībām ir jāuzskata, ka *Rechtbank Amsterdam* ir teritoriālā jurisdikcija attiecībā uz visiem atbildētājiem, kas ir Nīderlandes rezidenti.
- 13 Lai prasības varētu apmierināt pēc būtības, primāri ir nepieciešams, lai tiktu konstatēta *EWGB* u.c. apgalvotā visu atbildētāju atbildība. *EWGB* u.c. lūdz zaudējumu apmēru noskaidrot zaudējumu konstatēšanas procedūrā (*Rv* 612. pants). Tā atbilstoši Nīderlandes tiesību aktiem ir parasta, bet ne obligāta atsevišķa turpmāka tiesvedība. Lai lietu varētu nodot izskatīšanai zaudējumu konstatēšanas procedūrā ar nolūku šajā turpmākajā tiesvedībā noteikt zaudējumu apmēru, ir pietiekami, ja ir ticams, ka *EWGB* u.c. ir radušies zaudējumi.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 14 Interpretācijas jautājumi ir saistīti ar lietas specifisko veidu, kas ir lieta, kurā tiek skatīti aizliegtās vienošanās dēļ radītie zaudējumi, pamatojoties uz Komisijas

konstatēto pārkāpumu pret Savienības tiesībās noteikto aizliegumu noslēgt aizliegtas vienošanās. Vairākiem uzdotajiem jautājumiem ir nozīme arī citās lietās saistībā ar aizliegtās vienošanās dēļ radītiem zaudējumiem, kas tiek izskatītas Nīderlandē, piemēram, citā lietā par aizliegtās vienošanās dēļ radītiem zaudējumiem, kurā *Gerechtshof* šodien uzdod daļēji tos pašus jautājumus, un lietā, kurā *Hoge Raad* (Augstākā tiesa) 2023. gada 26. jūnijā ir iesniegusi savus jautājumus (C-393/23, *Athenian Brewery* un *Heineken*).

Pirmā jautājuma a) daļa un pirmā jautājuma b) daļa

- 15 *Gerechtshof* šajā lietā saskaras ar dažādiem viedokļiem jautājumā, vai prasība, kas celta pret *Draka* un/vai citiem atbildētājiem, kas ir Nīderlandes rezidenti, no vienas puses, un katra atsevišķā prasība, kas celta pret atbildētājiem, kas nav Nīderlandes rezidenti, no otras puses, ir cieši saistītas vai var būt cieši saistītas Briseles I a regulas 8. panta 1. punkta izpratnē, un vai ir svarīgi, ka attiecīgais atbildētājs var paredzēt, ka prasība pret to tiks celta *Rechtbank Amsterdam*, kurai ir jurisdikcija attiecībā uz galveno atbildētāju *Draka*.
- 16 Saskaņā ar vienu viedokli, ko pārstāv *EWGB* u.c., ciešas saistības esamība izriet no fakta, ka prasības pret *Draka* (un attiecīgajā gadījumā prasību pret citiem atbildētājiem, kas ir Nīderlandes rezidenti), no vienas puses, un prasību pret atbildētājiem, kas nav Nīderlandes rezidenti, no otras puses, pamatā esot solidāra atbildība par vieniem un tiem pašiem zaudējumiem, turklāt visi atbildētāji esot tikuši iesūdzēti tiesā savā statusā kā vienības, kas ietilpst uzņēmumos, attiecībā uz kuriem lēmumā esot konstatēts, ka tie, izdarot vienotu un turpinātu pārkāpumu, esot pārkāpuši Savienības tiesībās noteikto aizliegumu noslēgt aizliegtas vienošanās. Šis viedoklis ir balstīts uz zaudējumu atlīdzināšanas mērķi, proti, nodrošināt Savienības tiesībās noteiktā aizlieguma noslēgt aizliegtas vienošanās efektīvu piemērošanu (skat. spriedumu, 2021. gada 6. oktobris, *Sumal*, C-882/19, EU:C:2021:800, 67. punkts, turpmāk tekstā – “spriedums *Sumal*»).
- 17 Atbilstoši citam viedoklim šādā lietā kā galvenais atbildētājs var darboties tikai viens lēmuma adresāts vai pat tikai viena vienība, kura faktiski pati ir izdarījusi konkurences pārkāpumus. Saskaņā ar šo viedokli tādu vienību, kas augšupejošā un/vai lejupejošā līnijā ietilpst uzņēmumā un pašas nav piedalījušās pārkāpumā, atbildība nepamato to, ka šāda (lēmumā neminēta) vienība varētu būt galvenais atbildētājs. Pareizai tiesvedībai nepalīdzētu plašas potenciālo galveno atbildētāju grupas esamība. Tā rezultātā Briseles I a regulas 4. panta 1. punktā noteiktais princips zaudētu savu jēgu un izraisītu jurisdikcijas noteikumu neparedzamu piemērošanu, kā arī nevēlamu labvēlīgākas tiesas izvēles iespēju (“*forum shopping*»), jo šādā gadījumā jurisdikcija varētu būt tiesām (gandrīz) visās dalībvalstīs. Tas esot pretrunā paredzamības prasībai – mērķim, ka jurisdikcijas noteikumiem jābūt lielā mērā paredzamiem, un principam, ka īpaši jurisdikcijas noteikumi, tādi kā Briseles I a regulas 8. panta 1. punkts, ir jāattiecina tikai uz dažām šauri interpretējamām un precīzi noteiktām situācijām. It īpaši prasības, kas celtas pret lēmumā neminētu vienību, ko uzskata par atbildīgu lejupejošā līnijā, un tās, kas ir celtas pret vienībām, attiecībā uz kurām kā uz uzņēmuma daļu

lēmumāesot konstatēta tikai atbildība augšupejošā līnijā, esot pārāk atšķirīgas, lai varētu izpildīt prasību par ciešas saistības esamību, katrā ziņā tad, ja tās ir prasības, kas celtas pret vienībām, kas neietilpst vienā un tajā pašā uzņēmumā. Atbilstoši šim viedoklim Briseles I a regulas 8. panta 1. punkts var pamatot jurisdikciju tikai tādā gadījumā, ja atbildētāji varot paredzēt, ka prasības pret tiem varētu tikt celtas tiesā, kurai ir jurisdikcija attiecībā uz galveno atbildētāju. Tā tas neesot situācijā, kas attiecas uz ļoti attāliem dažādu uzņēmumu mātesuzņēmumiem un meitasuzņēmumiem.

- 18 *Gerechthof* uzskata, ka ar mērķi efektīvi īstenot Savienības tiesībās noteikto aizliegumu noslēgt aizliegtas vienošanās nav saderīgi, ja jau sākotnēji tiek izslēgtas vienības, ar kurām var pastāvēt cieša saistība un/vai kas var būt galvenie atbildētāji. Ticami ir tas, ka prasības, kas sakarā ar vienotu un turpinātu pārkāpumu pret Savienības tiesībās noteikto aizliegumu noslēgt aizliegtas vienošanās ir celtas pret atbildētājiem, kurus tieši saskaņā ar Savienības tiesību aktiem uzskata par atbildīgām vienībām, attiecas uz vienu un to pašu faktisko un juridisko situāciju, ja šiem atbildētājiem bija iespējams paredzēt, ka viņi tiks iesūdzēti tiesā, kurā galvenajam atbildētājam ir domicils. Paredzamības kontekstā var būt svarīgi, ka pārkāpums pret Savienības tiesībās noteikto aizliegumu noslēgt aizliegtas vienošanās var būt par iemeslu daudzu prasītāju prasībām par zaudējumu atlīdzināšanu, kas celtas pret daudzām vienībām, kuras ir atbildīgas tieši saskaņā ar Savienības tiesību aktiem. Tomēr noteiktas lietas konkrētu faktu un konkrētu apstākļu rezultātā var izrādīties, ka saikne starp prasību pret galveno atbildētāju un prasību pret noteiktu citu atbildētāju ir tik nenoteikta, ka nepastāv vajadzīgā ciešā saistība Briseles I a regulas 8. panta 1. punkta izpratnē. Šādās situācijās nevar uzskatīt, ka nesavienojamu spriedumu risks pastāv tad, ja prasības pret dažādiem atbildētājiem neizskata viena un tā pati tiesa. Tādējādi paredzamība darbojas kā korekcijas mehānisms, kad tiek konstatēts, vai pastāv viena un tā pati faktiskā un juridiskā situācija. Šāda interpretācija atbilst 2015. gada 21. maija spriedumam *CDC Hydrogen Peroxide* (C-352/13, EU:C:2015:335), ir saderīga ar Briseles I a regulas 8. panta 1. punkta mērķi (pareiza tiesvedība), sekmē Savienības konkurences tiesību efektīvu īstenošanu un atbilst hierarhijas neesamībai prasību starpā, kā arī sīkāku prasību neesamībai attiecībā uz galveno atbildētāju, piemērojot Briseles I a regulas 8. panta 1. punktu.

Otrais jautājums

- 19 *Gerechthof* saskaras ar diviem atšķirīgiem Nīderlandes judikatūrā izteiktiem, viedokļiem jautājumā par nozīmi, kāda var būt potenciālai iespējai apmierināt prasības pret galveno atbildētāju, piemērojot Briseles I a regulas 8. panta 1. punktu.
- 20 Atbilstoši vienam viedoklim tas, vai prasības var tikt apmierinātas, ir jāvērtē tikai, skatot lietu pēc būtības. Tomēr saskaņā ar šo viedokli var notikt tiesību ļaunprātīga izmantošana, ja pret galveno atbildētāju tiek celta prasība, lai gan jau sākotnēji ir zināms, ka tā acīmredzami nevar tikt apmierināta.

- 21 Saskaņā ar otru viedokli, jau vērtējot starptautisko jurisdikciju, ir jāpārbauda, vai celtās prasības faktiski un juridiski ir pietiekami pamatotas, it īpaši tad, kad runa ir par prasību pret galveno atbildētāju, un Briseles I a regulas 8. panta 1. punkts nepietiekama pamatojuma dēļ nevar tikt piemērots. Šajā sakarā izmanto atsauci uz 2015. gada 28. janvāra spriedumu *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, 61. punkts, un 2016. gada 16. jūnija spriedumu *Universal Music International Holding*, C-12/15, EU:C:2016:449, 44. punkts. Tajos Tiesa ir nospriedusi, ka jurisdikcijas pārbaudei neesot jāaprobežojas tikai ar prasītāja apgalvojumu izvērtējumu. Esot jāizvērtē arī pieejamā informācija par lietas dalībnieku starpā faktiski pastāvošajām tiesiskajām attiecībām un atbildētāja apgalvojumi. Atbilstoši šim viedoklim Briseles I a regulas 8. panta 1. punkts var tikt piemērots tikai tad, ja jau no paša sākuma – tātad, bez lietas dalībnieku tiesāšanās pēc būtības, bez detalizētākas faktu vai pierādījumu iegūšanas pārbaudes – esot pietiekami liela iespējamība, ka prasība pret galveno atbildētāju tiks apmierināta.
- 22 Pastāv pamatotas šaubas par to, kurš viedoklis ir pareizs. Ģenerāladvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*] 2007. gada 24. maija secinājumos lietā *Freeport* (C-98/06, EU:C:2007:302, 70. punkts) ir paudis nostāju, ka, izvērtējot nesavienojamu spriedumu iespējamību, vajadzētu izvērtēt iespēju apmierināt prasību, kas celta pret atbildētāju, kura domicils ir tajā dalībvalstī, kur atrodas tiesa, kas izskata lietu. Ģenerāladvokāts P. Mengoci uzskata, ka šādai izvērtēšanai būs praktiska nozīme attiecībā uz nesavienojamu spriedumu iespējamības novēršanu tikai tad, ja prasība būs acīmredzami nepieņemama vai visādā ziņā nepamatota. Katrā ziņā Tiesa 2006. gada 13. jūlija spriedumā *Reisch Montage*, C-103/05, EU:C:2006:471, 31. punkts, ir nospriedusi, ka uz Regulas Nr. 44/2001 6. panta 1. punktu var atsaukties, ceļot prasību dalībvalstī pret atbildētāju, kura domicils ir šajā dalībvalstī, un līdzatbildētāju, kura domicils ir citā dalībvalstī, pat ja šī prasība kopš tās celšanas brīža attiecībā uz pirmo atbildētāju ir uzskatāma par nepieņemamu saskaņā ar tai piemērojāmām valsts tiesību normām. Tas nemaina faktu, ka var notikt tiesību ļaunprātīga izmantošana, ja pret galveno atbildētāju tiek celta prasība, lai gan jau sākotnēji ir zināms, ka tā acīmredzami nevar tikt apmierināta.

Trešā jautājuma a) –c) daļa

- 23 Šie jautājumi ir būtiski tikai tad, ja varbūtējai iespējai apmierināt prasību, kas celta pret galveno atbildētāju, ir nozīme jurisdikcijas pārbaudes posmā. Gadījumā, ja jurisdikcijas pārbaudes posmā tiesību ļaunprātīga izmantošana un tādējādi jurisdikcijas neesamības konstatēšana var pastāvēt un attiecīgi notikt tikai tad, ja pret galveno atbildētāju tiek celta prasība, lai gan jau sākotnēji ir zināms, ka tā acīmredzami nevar tikt apmierināta, uz šiem jautājumiem – ja tiesību ļaunprātīga izmantošana nepastāv – ir jāatbild, izskatot lietu pēc būtības.

Trešā jautājuma a) daļa

- 24 *EGWB* u.c. celto prasību pamatā ir viedoklis, ka tādos apstākļos, kādi ir izskatāmajā lietā, Savienības tiesību aktos noteikto tiesību uz zaudējumu atlīdzināšanu, ja ir izdarīts pārkāpums pret Savienības tiesībās noteikto aizliegumu noslēgt aizliegtas vienošanās, izpilde varot tikt prasīta arī saistībā ar zaudējumiem, kas radušies ārpus Eiropas Ekonomikas zonas. Tas atbilst principam, ka ikviena persona var pieprasīt viņai radušos zaudējumu atlīdzību gadījumos, kad pastāv cēloņsakarība starp nodarītajiem zaudējumiem un pārkāpumu pret Savienības tiesībās noteikto aizliegumu noslēgt aizliegtas vienošanās, turklāt cietušai personai nav obligāti jādarbojas attiecīgajā tirgū kā piegādātājam vai pircējam (skat. spriedumus, 2006. gada 13. jūlijs, *Manfredi*, C-295/04, EU:C:2006:461, 60. un 61. punkts, 2014. gada 5. jūnijs, *KONE* u.c., C-557/12, EU:C:2014:1317, 34. punkts, un 2019. gada 12. decembris, *Otis GmbH* u.c., C-435/18, EU:C:2019:1069, 32. punkts).
- 25 Atbilstoši citam viedoklim Savienības konkurences tiesības neattiecas uz zaudējumiem, kas ārpus Eiropas Ekonomikas zonas esošajos tirgos ir radušies tajos īstenoto darbību rezultātā, it īpaši, ja šādi zaudējumi rodas vienībām, kuras nav EEZ valstu rezidentes.
- 26 Saistībā ar jautājumu, kurš viedoklis ir pareizs, eksistē pamatotas šaubas. Iepriekš minētajā spriedumā *Otis GmbH* u.c. (30. punkts) gan tika norādīts, ka ikviens kaitējums, kam ir cēloņsakarība ar pārkāpumu pret Savienības tiesībās noteikto aizliegumu noslēgt aizliegtas vienošanās, var būt pamats zaudējumu atlīdzināšanai, lai nodrošinātu efektīvu šī aizlieguma piemērošanu, tomēr līdz šim pieņemtie Tiesas spriedumi attiecās uz zaudējumiem, kas radušies (katrā ziņā arī) Eiropas Ekonomikas zonā. No 2012. gada 14. februāra sprieduma *Toshiba Corporation* u.c., C-17/10, EU:C:2012:72, 67. punkts, var izdarīt secinājumu, ka LESD 101. pants nav piemērojams attiecībā uz aizliegtu vienošanos, kas ir radījusi sekas tikai ārpus dalībvalstu teritorijas. Rodas jautājums, vai tas nozīmē, ka tādas aizliegtas vienošanās gadījumā, kas rada sekas gan vienas vai vairāku dalībvalstu teritorijā, gan trešās valsts teritorijā, tiesības uz zaudējumu atlīdzināšanu par sekām, kas radušās trešās valsts teritorijā, var izrietēt no Savienības tiesību aktiem.
- 27 Izskatāmajā lietā nevar izslēgt, ka Komisijas lēmums attiecas arī uz darbībām, kas gan nav notikušas Savienības/EEZ teritorijā, bet kuru pret konkurenci vērstā ietekme var (varēja) būt jūtama Savienības/EEZ tirgū (skat. spriedumu, 2017. gada 24. oktobris, *Intel/Komisija*, C-413/14 P, EU:C:2017:632, 45. punkts). Proti, lēmuma 681. apsvēruma formulējums ir šāds: “*Insofar as the activities of the cartel related to sales in countries that are not members of the Union or the EEA and had no impact on trade in the Union or the EEA, they are outside the scope of this Decision*».

Trešā jautājuma b) daļa

- 28 Trešā jautājuma b) daļa skar tā saukto “Akzo prezumpciju”, tātad – atspēkojamu prezumpciju, ka mātesuzņēmums, kam pieder (gandrīz) 100 % tās meitasuzņēmuma, kas ir izdarījis Savienības konkurences tiesību pārkāpumu, kapitāla, īsteno izšķirošu ietekmi uz šī meitasuzņēmuma rīcību (skat. spriedumu, 2009. gada 10. septembris, *Akzo Nobel u.c./Komisija*, C-97/08 P, EU:C:2009:536, 60. punkts un tajā minētā judikatūra). Šī prezumpcija ir spēkā arī tad, ja mātesuzņēmums var izmantot visas ar tā meitasuzņēmuma akcijām saistītās balsstiesības (skat. spriedumu, 2021. gada 27. janvāris, *The Goldman Sachs Group/Komisija*, C-595/18 P, EU:C:2021:73, 35. punkts), un tā tika piemērota arī saistībā ar mātesuzņēmumu, kas netieši kontrolēja holdinga starpnieksabiedrību (skat. Vispārējās tiesas spriedumu, 2012. gada 27. septembris, *Shell Petroleum u.c./Komisija*, T-343/06, EU:T:2012:478, 52. punkts), kā arī saistībā ar mātesuzņēmumu, kas ir neaktīva holdingsabiedrība un neveic saimniecisko darbību (skat. spriedumus, 2011. gada 20. janvāris, *General Química u.c./Komisija*, C-90/09 P, EU:C:2011:21, 86.–88. punkts, un 2013. gada 11. jūlijs, *Komisija/Stichting Administratiekantoor Portielje*, C-440/11 P, EU:C:2013:514, 42.–44. punkts). “Akzo prezumpcija» tika izstrādāta, publiski īstenojot Savienības konkurences tiesības. Pastāv pamatotas šaubas par “Akzo prezumpcijas» piemērošanu civiltiesiskās lietās par aizliegtas vienošanās dēļ radītiem zaudējumiem.
- 29 Vienā pieejā tiek uzsvērts, ka konkurences tiesībās lietotais uzņēmuma jēdziens esot vienādi interpretējams kā konkurences tiesību publiskās, tā arī to civiltiesiskās īstenošanas kontekstā, un apsvērumi, uz kuriem balstoties “Akzo prezumpcijas» piemērošana Savienības konkurences tiesību aktu publiskās īstenošanas kontekstā, esot piemērojami arī šo tiesību civiltiesiskās īstenošanas kontekstā.
- 30 Atbilstoši citam viedoklim “Akzo prezumpcija» ir tikai procesuāla prezumpcija par pierādījumiem, kas ir lietderīga Komisijai un valstu konkurences iestādēm administratīvās lietās. Spriedums *Sumal* un 2019. gada 14. marta spriedums *Skanska Industrial Solutions u.c.* (C-724/17, EU:C:2019:204) nedz aizstājot valsts pierādīšanas un procesuālo tiesību noteikumus, nedz no minētajiem spriedumiem varot izsecināt, ka šie administratīvā procesa noteikumi automātiski piemērojami civiltiesiskās atbildības procesos. Šajā ziņā esot būtiski, ka “Akzo prezumpcija» sprieduma *Sumal* 43. punktā netiekot uzskatīta par (civiltiesiskās) vainojamības aspektu.

Trešā jautājuma c) daļa

- 31 Trešā jautājuma c) daļā tiek izcelta problēma, vai tāda holdinga starpnieksabiedrība kā *Draka*, kas tikai pārvalda kapitāldaļas un kam tās pieder, izpilda sprieduma *Sumal* 51. punktā formulēto kritēriju par saimnieciskās darbības veikšanu, kam ir “konkrēta saikne» ar pārkāpuma, par kuru ir

atbildīgsmātesuzņēmums, priekšmetu. Arī šajā jautājumā *Gerechthof* saskaras ar dažādiem viedokļiem.

- 32 Atbilstoši vienam viedoklim, uz šo jautājumu ir jāatbild apstiprinoši, jo spriedums *Sumal* (52. punkts), šķiet, pieļauj iespēju par netiešu dalību pārkāpumā pret Savienības tiesībās noteikto aizliegumu noslēgt aizliegtas vienošanās. Šajā sakarā tiek norādīts, ka šāda holdinga starpnieksabiedrība kā saistošais elements atvieglo un ļauj veikt saimniecisko darbību un tādējādi arī pārkāpumu pret aizliegumu noslēgt aizliegtas vienošanās.
- 33 Saskaņā ar citu viedokli uz šo jautājumu ir jāatbild noliedzoši, jo spriedumā *Sumal* izvirzītie kritēriji paredzot faktisku aktīvu dalību pārkāpumā pret Savienības tiesībās noteikto aizliegumu noslēgt aizliegtas vienošanās un kapitāldaļu (vienkārša) piederēšana un pārvaldīšana nevarot tikt kvalificēta kā šāda dalība. Turklāt šajā sakarā tiek izvirzīts jautājums, vai civiltiesiskas atbildības kontekstā ir būtiski, vai holdinga starpnieksabiedrības meitasuzņēmums ir pārdevis *EWGB* u.c. produktus, uz kuriem attiecas aizliegta vienošanās, vai arī pietiek ar to, ka produkti, uz kuriem attiecas aizliegta vienošanās, tikuši pārdoti jebkurai personai.

Ceturtā jautājuma a)–c) daļa

Ceturtā jautājuma a) daļa

- 34 *EWGB* u.c. ieskatā Briseles I a regulas 8. panta 1. punkta piemērojamībai ir pietiekami, ka prasības, kas celtas pret atbildētājiem, kas nav Nīderlandes rezidenti, un prasības, kas celtas pret atbildētājiem, kas ir Nīderlandes rezidenti, ir cieši saistītas šī noteikuma izpratnē, kaut arī vienam vai vairākiem no šiem atbildētājiem domicils ir citā tiesu apgabalā, nekā tajā, kur atrodas tiesa, kurā ir tikusi celta prasība. Atbilstoši citam viedoklim kā galvenais atbildētājs var darboties tikai viens atbildētājs, kura domicils ir tās tiesas apgabalā, kurā prasība ir tikusi iesniegta. Nīderlandes judikatūrā ir pārstāvēti abi viedokļi.
- 35 *Gerechthof* konstatē, ka Briseles I a regulas 8. panta 1. punkta formulējums, šķiet, norāda uz to, ka tikai viens atbildētājs var būt galvenais atbildētājs. Gadījumā, ja starp prasībām pret visiem līdzatbildētājiem, kas nav Nīderlandes rezidenti, un prasību pret *Drake* būtu jāpastāv attiecīgai ciešai saistībai, tādā gadījumā tas ir daudz striktāks kritērijs, nekā tad, ja pietiktu, ka pastāv saistība ar prasību, kas celta pret kādu citu no atbildētājiem, kuru domicils ir Nīderlandē (bet tas neatrodas *Rechtbank Amsterdam* tiesu apgabalā). Kā minēts 12. punktā, šajā lietā *Gerechthof* ir jāuzskata, ka tai ir jurisdikcija attiecībā uz visiem atbildētājiem, kuru domicils ir Nīderlandē.

Ceturtā jautājuma b) daļa

- 36 Ņemot vērā, ka *Draka*, iespējams, nevar būt galvenā atbildētāja, tomēr tāds var būt viens no pārējiem atbildētājiem, kas ir Nīderlandes rezidenti, būtiski ir tas, vai

Briseles I a regulas 8. panta 1. punkts tieši un attiecīgā gadījumā pat tikai un vienīgi Briseles I a regulas 8. panta 1. punkts – aizstājot valsts tiesību normas par teritoriālo jurisdikciju – pamato ne tikai starptautisko, bet arī teritoriālo jurisdikciju. Briseles I a regulas 8. panta 1. punkta formulējums uz to norāda. Šāda divējāda funkcija jau tika apstiprināta Briseles I a regulas 7. panta 1. un 2. punkta, kā arī 11. panta 1. punkta b) apakšpunkta kontekstā, kam ir līdzīgs formulējums kā attiecīgās regulas 8. panta 1. punktam (skat. spriedumus, 2012. gada 15. jūlijs, *Volvo u.c.*, C-30/20, 33. punkts, 2007. gada 3. maijs, *Color Drack*, C-386/05, EU:C:2007:262, 30. punkts, un 2022. gada 30. jūnijs, *Allianz Elementar Versicherung*, C-652/20, EU:C:2022:514). Ar ceturto jautājuma b) daļu tam ir jābūt pilnīgi skaidri precizētam, jo ceturto jautājuma c) daļā tiek uzskatīts, ka šāda divējāda funkcija pastāv.

Ceturto jautājuma c) daļa

- 37 Ceturto jautājuma c) daļa tiek uzdots gadījumam, ja galvenais atbildētājs gan nevar būt *Draka*, tomēr tāds var būt viens no pārējiem atbildētājiem, kas ir Nīderlandes rezidenti. Proti, ja atbilde uz ceturto jautājuma a) daļu ir noliedzīga – tādā nozīmē, ka tikai viens atbildētājs var būt galvenais atbildētājs – un atbilde uz ceturto jautājuma b) daļu ir apstiprinoša – tādā nozīmē, ka Briseles I a regulas 8. panta 1. punkts tieši nosaka tiesu, kam ir teritoriālā jurisdikcija –, rodas jautājums, vai Briseles I a regulas 8. panta 1. punkts paredz iespēju nodot lietu izskatīšanai tās pašas dalībvalsts tiesai, kuras teritorijā domicils ir citam atbildētājam. Šādā gadījumā (nepastāv cieša saistība ar prasību, kas celta pret galveno atbildētāju, tomēr cieša saistība katrā ziņā pastāv ar prasību, kas celta pret citu atbildētāju, kura domicils ir tajā pašā dalībvalstī) lieta, ja to nav iespējams iekšējā kārtībā nodot izskatīšanai citai tiesai, jāsāk izskatīt no jauna tās pašas dalībvalsts tiesā, kuras teritorijā domicils ir šim citam atbildētājam. Tas nozīmē, ka ir jāsāk jauna tiesvedība, kurā tiesai pēc savas iniciatīvas atkal ir jāvērtē starptautiskā jurisdikcija. Iespējas iekšējā kārtībā nodot lietu izskatīšanai citai tiesai (vienai Nīderlandes tiesai nododot lietu citai Nīderlandes tiesai, turpinot tiesvedību stadijā, kurā tā atrodas) mērķis ir procesuālā ekonomija un lietderība. Tādēļ *Gerechthof* uzskata, ka jābūt iespējamai tādai Briseles I a regulas 8. panta 1. punkta interpretācijai, kas paredz iespēju iekšējā kārtībā nodot lietu izskatīšanai citai tiesai.